

Vijftiende Internationale Taalkunde-Olympiade

Dublin (Ierland), 31 juli – 4 augustus 2017

Opgaven van de individuele wedstrijd

Regels voor het opschrijven van antwoorden

Schrijf de formulering van de opgave niet over. Schrijf de oplossing van elke opgave op een apart vel (of vellen) papier. Zet op elk vel het nummer van de opgave, je plaatsnummer en je achternaam. Dit om ervoor te zorgen dat je werk op de juiste manier wordt nagekeken.

Beargumenteer je antwoorden goed. Ook een geheel correct antwoord levert minder punten op als het niet wordt uitgelegd.

Opgave Nr 1 (20 punten). Gegeven zijn enkele rekenkundige gelijkheden in het Birom:

1. $\text{tùgūn}^2 + \text{tāt} + \text{nààs} = \text{bākūrū bībā ná vè rwīt}$
2. $\text{tāt nààs} = \text{bākūrū bītīmìn ná vè jāātāt}$
3. $\text{tàāmà}^2 + \text{jāātāt} + \text{gwīnìŋ} = \text{bākūrū bīnāàs ná vè jāāgwīnìŋ}$
4. $\text{jāātāt gwīnìŋ} = \text{jāātāt}$
5. $\text{rwīt}^2 + \text{bà} + \text{tùgūn} = \text{bākūrū bītūgūn ná vè jāāgwīnìŋ}$
6. $\text{bà tūgūn} = \text{bākūrū bībā ná vè rwīt}$
7. $\text{jāātāt}^2 + \text{nààs} + \text{tāt} = \text{bākūrū bītāāmà ná vè nààs}$
8. $\text{nààs tāt} = \text{bākūrū bītūgūn ná vè nààs}$
9. $\text{kūrū ná vè nààs} + \text{kūrū ná vè jāātāt} = \text{kūrū ná vè tīmìn} + \text{bà} + \text{kūrū ná vè tūgūn}$

Alle getallen in deze opgave zijn groter dan 0 en kleiner dan 125.

- (a) Schrijf de gelijkheden (1–9) in cijfers.
- (b) Schrijf de getallen **bākūrū bītāt**, **jāāgwīnìŋ**, **kūrū** en de gelijkheden (A) en (B) in cijfers.
- A. $\text{bākūrū jāābītāt} - \text{tāt} - \text{kūrū ná gwē gwīnìŋ} = \text{bākūrū bītāāmà ná vè rwīt}$
- B. $\text{bākūrū bīnāàs ná gwē gwīnìŋ} - \text{kūrū ná vè bà} - \text{kūrū ná vè tāt} = \text{kūrū ná vè rwīt}$
- (c) Schrijf in het Birom: 6, 22, 97, 120.

⚠ Het Birom behoort tot de Plateaugroep van de Benue-Congotak van de Atlantische Congotaalfamilie. Het wordt door ongeveer 1 000 000 mensen gesproken in Nigeria.

ε is een klinker. ŋ en j zijn medeklinkers. Verdubbeling van een klinker geeft de lengte aan. De tekenjes ´, ¯ en ` geven resp. de hoge, de midden- en de lage toon aan.

$$a^k = \underbrace{a \times a \times \cdots \times a}_{k \text{ keer}}; a^1 = a.$$

—Milena Veneva

Opgave Nr 2 (20 punten). Gegeven zijn enkele woorden en woordgroepen in het Abui, met daarnaast hun vertalingen in het Nederlands in willekeurige volgorde:

1. **abang**
2. **atáng heya**
3. **bataa hawata**
4. **dekafi**
5. **ebataa hatáng**
6. **ekuda hawata**
7. **falepak hawei**
8. **hatáng hamin**
9. **helui**
10. **maama hefalepak**
11. **napong**
12. **rièng**
13. **ritama**
14. **riya hatáng**
15. **tama habang**
16. **tamin**
17. **tefe hawei**

- a. *zijn vingertopje*
 - b. *jouw tak*
 - c. *mijn gezicht*
 - d. *iemand's eigen touw*
 - e. *jouw schouder*
 - f. *de hand van jullie moeder*
 - g. *de oren van onze varkens*
(*het oor van het varken van elk van ons*)
 - h. *vaders pistool*
 - i. *de nek van jouw paard*
 - j. *trekker*
-
- k. *jullie ogen*
 - l. *onze neuzen*
(*de neus van elk van ons*)
 - m. *zijn mes*
 - n. *zeekust*
 - o. *bovenste deel van een boom*
 - p. *jouw duim*
 - q. *jullie zee*

- (a) Bepaal wat bij elkaar hoort.
- (b) Vertaal naar het Nederlands: 1. **amin**; 2. **deya hebataa**.
- (c) Vertaal naar het Abui:

1. *varken*
2. *jullie mes*
3. *de vader van jouw moeder*
4. *het gezicht van mijn vader*
5. *iemand's eigen oor*
6. *mijn zee*

⚠ Het Abui behoort tot de Timor-Alor-Pantartaalfamilie. Het wordt door ongeveer 16 000 mensen gesproken in Indonesië.

De tekens ´ en ` geven tonen aan.

—Aleksejs Peguševs

Opgave Nr 3 (20 punten). Gegeven zijn enkele zinnen in het Kimbundu met daarnaast hun vertalingen in het Nederlands:

1. **ngámónà dihónzò mùdilóngà**
Ik zag de banaan op het bord.
2. **àlózí ásángá djálà mùdikúngù**
De tovenaars ontmoetten de man in de grot.
3. **ngádjà dihónzó djámì**
Ik at mijn banaan.
4. **mùdjúlù mwálà zìtéténbwà**
Er zijn sterren in de hemel.
5. **dìkámhá djámí djáfíkà nì djákínà**
Mijn vriend zong en danste.
6. **ngámónà dikúngú djámí**
Zag ik mijn grot?
7. **ngámóná málà mùkítándà**
Ik zag de mannen op het plein.
8. **ngásángá mùlózí mwámì mùlwándà**
Ik ontmoette mijn tovenaars in Luanda.
9. **mùkítándà mwálá djálá djámì**
Mijn man (echtgenoot) is op het plein.
10. **mùdikúngù ngámónà màkòlòmbóló**
Zag ik de hanen in de grot?
11. **àtú ádjà dihónzò mùlwándá**
Aten de mensen de banaan in Luanda?

(a) Vertaal naar het Nederlands (een van de zinnen lijkt in betekenis sterk op een van de bovenstaande zinnen):

12. **mùlózí mwámónà zìtéténbwá**
13. **zìtéténbwá zjálà mùdjúlù**
14. **ngákínà**
15. **djálá djámónà màhónzò mùlwándá**

(b) Vertaal naar het Kimbundu (een van de zinnen kan meer dan één vertaling hebben):

16. *Zong ik?*
17. *Het mens ontmoette de tovenaars en de vriend op het plein.*
18. *Mijn man (echtgenoot) zag de grot.*
19. *Er zijn tovenaars in Luanda.*

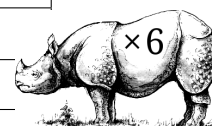
⚠ Het Kimbundu (Noord-Mbundu) behoort tot de Bantogroep van de Benue-Congotak van de Atlantische Congotaalfamilie. Het wordt door ongeveer 50 000 mensen gesproken in Angola.

w = Engels *w* in *win*. **j** = *j* in *jas*. **ʃ** en **ʒ** zijn medeklinkers. De tekentjes ´ en ` geven resp. de hoge en de lage toon aan.

—Bruno L’Astorina

Opgave Nr 4 (20 punten). Gegeven zijn enkele woordgroepen in het Laven, geschreven in het Khomschrift en in fonetische transcriptie met daarnaast hun vertalingen in het Nederlands:

1	𑄓𑄣𑄢𑄣𑄢𑄣	praj trie	<i>de echtgenote wekken</i>
2	𑄣𑄢𑄣𑄢𑄣	ca:k caj	<i>van het hart/de ziel</i>
3	?	taw bæ:	<i>het vlot zien</i>
4	𑄣𑄢𑄣𑄢𑄣	kriət blaw	<i>het dijbeen krabben</i>
5		plaj priət	<i>banaan</i>
6	?	?	<i>drie bananen</i>
7	𑄣𑄢𑄣𑄢𑄣𑄢𑄣𑄢𑄣	?	<i>zes neushoorns</i>
8	𑄣𑄢𑄣𑄢𑄣	?	<i>vier trossen bananen</i>
9	𑄣𑄢𑄣𑄢𑄣	?	?
10	?	cie pɬ la:	<i>zeven bladen papier</i>
11	𑄣𑄢𑄣𑄢𑄣	?	<i>aubergineblad</i>
12		?	<i>twee aubergines</i>
13	𑄣𑄢𑄣𑄢𑄣𑄢𑄣𑄢𑄣	plaj hnat pɬ plaj	<i>zeven ananassen</i>
14	𑄣𑄢𑄣𑄢𑄣𑄢𑄣	kruat pɛ: to:	<i>drie bijen</i>
15		la: priət traw la:	?
16	?	kə:r bə:r to:	<i>twee duiven</i>
17		bla:k puan ka:	<i>vier karpers</i>
18	𑄣𑄢𑄣𑄢𑄣𑄢𑄣	piet traw pla:	<i>zes messen</i>
19	𑄣𑄢𑄣𑄢𑄣	bə:r ka:	?
20	𑄣𑄢𑄣𑄢𑄣	?	<i>vier lemmeten</i>

Vul de cellen met vraagtekens in (de gearceerde cellen hoeven niet te worden ingevuld).

⚠ Het Laven (Jru') behoort tot de Austroaziatische taalfamilie. Het wordt door ongeveer 28 000 mensen gesproken in Laos. Het Khomschrift werd voor deze taal gebruikt van 1924 tot 1936.

—Tae Hun Lee

Opgave Nr 5 (20 punten). Gegeven zijn enkele woorden in het Madak met daarnaast hun vertalingen in het Nederlands:

lavatbungmenemen	<i>de hele wereld</i>	loxongkao	<i>gloeiend kooltje</i>
laxangkatli	<i>veel ogen</i>	loxontaamang	<i>deel van een tuin</i>
laxanoos	<i>veel klimplanten</i>	lualeng	<i>twee dagen</i>
laxao	<i>vuur</i>	lubungtadi	<i>groep mannen</i>
lemparoos	<i>grote klimplanten</i>	luneton	<i>twee broers; twee zussen</i>
lengkompixan	<i>liederen</i>	lurubuno	<i>kleinkind</i>
levempeve	<i>harten</i>	luuna	<i>boom</i>
levenaleng	<i>dagen</i>	luvanga	<i>twee dingen</i>
levengkot	<i>plaatsen</i>	luvatpeve	<i>twee grote harten</i>
levenmenemen	<i>dorpen</i>	luvutneton	<i>broers; zussen</i>
livixan	<i>gezag</i>	luvuttadi	<i>mannen</i>
loroonan	<i>geest</i>	luxavus	<i>twee witte mannen</i>

(a) Geef een letterlijke vertaling van het woord **lavatbungmenemen**.

(b) Vertaal naar het Nederlands:

1. **laradi**
2. **lavatkonuna**
3. **laxantoonan**
4. **levengkatli**
5. **loxot**
6. **lubungkavus**
7. **luvaroos**

(c) Vertaal naar het Madak:

8. *hart*
9. *tuinen*
10. *veel dingen*
11. *kleinkinderen*
12. *twee dagdelen (twee ogenblikken)*
13. *takken*
14. *grote takken*

△ Het Madak behoort tot de Meso-Melanesische groep van de Malayo-Polynesische tak van de Austronesische taalfamilie. Het wordt door ongeveer 3000 mensen gesproken in Papoea-Nieuw-Guinea (Nieuw-Ierland).

ng = *ng* in *eng*. **x** = *g* in *gaan* (stemhebbend).

—*Ivan Derzhanski*

Redactie: Bozhidar Bozhanov, Qitong Cao, Jeong Yeon Choi,
Ivan Derzhanski (technisch editor), Hugh Dobbs (hoofdredacteur), Dmitry Gerasimov,
Ksenia Gilyarova, Stanislav Gurevich, Gabrijela Hladnik, Boris Iomdin, Bruno L'Astorina,
Tae Hun Lee, Danylo Mysak, Miina Norvik, Aleksejs Peguševs, Alexander Piperski,
Maria Rubinstein, Daniel Rucki, Artūrs Semēņuks, Pavel Sofroniev, Milena Veneva.

Nederlandse tekst: Els de Roon Hertoge.

Succes!